

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 95. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septeman: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri strain'e pe anu 12 pe 1/2 anu, 6 fl. v. a.

Sabiu, in 2/14 Decembre 1865.

Inseratele se platescu pentru intela ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Maiestatea Sea Imperatulu au sositu alaltieri in Bud'a-Pest'a, unde fu primitu cu unu entusiasmu estraordinariu. — Sér'a au fostu iluminatiune grandio'sa.

Escelenti'a Sea Inaltu Preasantitulu Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Br. de Siagun'a au sositu eri dupa anedi intre 2 si 3 ore in cea mai deplina sanetate.

Românii de aici atatu partea preotiesca catu si cea mirenésca, nu intardiara a intempina pre Escelenti'a Sea la sosire, sub conducerea Ilustritatei Sele Dlui Consil. de finantie Petru Manu, carele rostí cu acésta ocaziune scurtu dar petrundiatoriu cuventulu de bineventare. La care respunse Esc. Sea in modu forte mangaitoriu, accentuandu cu deosebire brav'a si solidarea purtare acelor Regalisti si Deputati români, cari s'au purtatu cu curagiu si virtute rara la dieta, adaugendu ca e de firma credintia, ca tote neintielegerile ce se pare a ca esistu intre inteligentii români au disparutu cá fumu si ei, adeca inteligentii romani, suntu unu trupu si unu sufletu in caus'a nationala.

Adres'a Regalistilor si Deputatilor romani dela diet'a din 1865.

Sacratissima Cesareo - Regia si Apostolica Majestate!

Prea indurate Dómne!

Natiunea romana din Transilvani'a, de-si de seculi cea mai apasata, a fostu totdeun'a credincio'sa aparatori'a a Tronului, a Patriei si a intereselor monarchiei. Abia a trecutu unu deceniu si jumetate de candu s'a delaturatu si in tier'a acést'a apasatoriulu jugu alu feudalismului si de candu se parú a se ivi si pentru ea ditorile unei libertati constitutiunale.

Insa cu bucuri'a de a se vedé radicata la dignitatea de natiune politica de multu meritata, si de a intrá si ea cá atare in sistem'a politico-natiunale de statu a Transilvaniei, totu odata se apropia cá unu torente celu mai mare periculu, care sub forme constitutiunali i amenintia stingerea vietiei nationala. —

Acelu periculu deveni amenintiatoriu chiaru si pentru existintia Monarchiei si a Tronului Maiestatei Vóstre.

In acele grele tempuri natiunea romana a fostu resoluta si constanta intru aperarea Tronului Maiestatei Vóstre si a existintiei sale nationala.

Déca dupa restituirea pácei publice dorintiele si aceptările ei temeinice de a se vedé in usuarea drepturilor constitutiunali nu s'au implinitu, s'a consolatu celu putinu in cunoscintia curata cu aceea, cumca dens'a nu a causatu acea asprime impusa de giurstári si aplicata peste totu intru guvernarea Monarchiei intregi. —

Cu cátu a fostu mai tiermurita libertatea si vietia nationala sub acei ani ai regimului absolutistic, cu atát'a a fostu bucuri'a mai generala, candu a fostu natiunea romana fericita a salutá diplom'a din 20 Octombore 1860, pe carea Maiestatea Vóstra v'ati induratu a o emite si a o dechiará de lege fundamentala de statu nerevocavera.

De odata cu emiterea acelei diplome v'ati induratu Maiestatea Vóstra prégratiosu a recunósce necesitatea introducerei unoru schimbári afundu taiatóre in constitutiunea Transilvaniei, ordinandu prin prea inaltele bilete de mána din 20 Oct. si 21 Decembre 1860 tinerea unei consultári cu barbati din diferitele natiunalitati si confessiuni ale tieriei, pentru asternerea proiectelor ei in privintia statorirei si organisárii reprezentantiei tieriei. Cu parintiesc'a Maiestatei Vóstre ingrigire prin

biletulu de mána din 21 Decembre 1860 totu odata v'ati induratu a statori principiulu, cá compunerea dietei transilvanie astfelu sa se intemple, incátu aceea intru asemenea mesura sa multiamésca pretensiunile natiunilor si confessiunilor mai nainte indreptatite, precum si dorintiele si aceptările natiunalitatilor si ale confessiunilor mai nainte neindreptatite.

In urm'a pareriloru respicate in acésta conferintia, si lipsindu o basa drépta si corespundiatori'a intereselor tuturor locuitorilor patriei, s'a emisu pentru diet'a convocata la Sabiu prin inaltulu rescriptu din 21 Aprile 1863 unu regulamentu de alegere. —

Natiunea romána a salutatu cu adeverata bucuria díu'a deschiderei dietei díu'a de 1 Iuliu 1863, cá un'a dí, care in anele patriei nóstre a facutu epoca si a prinsu radacini afunde in anele locuitorilor tieriei si in specia in anele tuturor fiiloru natiunei romane, cáci acestei diete ia fostu rezervata onóra de a primi cu consensulu prégratiosu alu Maiestatei Vóstre ces. reg. Apostolice pe natiunea romána in sistem'a de statu politico-natiunale a marelui principatu alu Transilvaniei, cá egalu indreptatita cu natiunea magiara, secuia si sasa. —

Préinaltulu rescriptu salutatoriu din 15 Iuniu 1863 indreptatu cátra diet'a Transilvaniei a datu totu odata o garantia tare, cumca o compunere a reprezentantiei tieriei dupa principiile evului de midilocu pe bas'a institutiunilor vechi numai e cu pulintia. —

Prin préinaltulu rescriptu regescu din 1 Septembore a. c. s'a conchiamatu diet'a presenta in trasurile ei generali pe bas'a art. XI. din anulu 1791, prin urmare pe bas'a unei institutiuni, carea fiindu intemeiata pe sistem'a politico-natiunala numai de trei natiuni, nu recunósce pe natiunea romana de factoru politicu alu tieriei. —

Maiestate!

Patrunsi de cele mai adunci simtcieminte de reverintia si supunere omagiale cátra préinalt'a vointia a Maiestatei Vóstre, s'au infaciosiatu si préumilitu subscrisii in acésta dieta. Ne tinemu insa de cea mai strensa datorintia de supusi credinciosi ai Maiestatei Vóstre de a ne esprime préumilit'a nóstra convingere, cumca diet'a acést'a in compuseliunea sea presenta nu e capace si competenta de a aduce concluse cu putere de dreptu, de órece nu póte dá espressionu pe deplinu dorintieloru celei mai mari si mai numero'se párti a impopulatiunei tieriei, prin urmare nu póte deslegá momentós'a cestiune privitoare la uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, cáci compunerea ei nu corespunde nici principiulu de egal'a indreptatire politico-natiunale garantatu prin art. I. de lege din anulu 1863, nici principiulu de egalitatea de drepturi individuale; celui d'antáiu nu, pentruca e basata pe art. XI. din 1791, care pe natiunea romána ca atare o ignoréza cu totul, recunoscendu acestu articulu numai pe status et ordines trium nationum, nationis nempe hungaricae, siculicae et saxonicae; celui alu doilea nu, cáci pre candu nobilii 'si exercitéza dreptulu de alegere in tota tier'a fára nici o tiermurire, dela locuitorii nenobili se cere unu censu de 8 fl. v. a. dare dirépta si fára adause, pentru usuarea acelu dreptu. —

Acésta dispusetiune, cu privire la impregiurarea, cumca starea esceptionale a nobilimei s'a desfiintiatu inca in 1848, cu privire la impregiurarea, cumca principiulu egalei indreptatiri de 18 ani incóce a avutu valóre pána astadi in tota monarchia austriaca, e mai asupritóre pentru toti cetátienii si tieranii ardeleni de cátu censulu introdusu in celelalte provincie austriace, care e cu multu mai micu de-si starea loru materiale e mai favoritoare decátu in Transilvani'a.

Afara de acést'a dupa articulu XI. an. 1791 nu suntu indreptatiti la alegere si alegibilitate Profesorii, Advocatii, Doctorii, Avetiatorii, cari se tiuu de clas'a honoratori-

loru poporului și cari în calitatea acestă în toate celelalte provincii ale monarhiei se bucura de acela drept.

Pecandu dăra comune numeroase și dieci de mii de fii ai Patriei, cetățienii și țieranii, cari nu se ținu de clasă a nobililor, cari însă platescu 7 fl. 99 xr. și respective computându-se taxă a capului și feluritele adăuse preste 16 fl. dăre dirăpta, suntu eschisi dela dreptulu de alegere și alegiveritate; pecandu Preotii, Capelanii, Doctorii, Profesorii, Advocatii și cu unu cuventu clasă a honoratorilor asemenea este eschisa dela folosirea aceluia—și dreptu, toti nobilii maicreni fără privire la censu și fără deosebire, deca se ținu se u nu de clasă a honoratorilor, esercăza per capita dreptulu de alegere și alegiveritate. —

Numai de aici a pututu urmă acea disproporțiune mare în compunerea dietei, în care elementulu magiaro—secuiu constatoriu abia din 600 mii locuitori este reprezentatu în ea prin deputati, pe candu Românii preste unu milionu la numeru, cari afara de negociulu și industriă cu care se ocupa, afara de inteligentiă a care o au, posedu laolalta luati celu puțină atâtă pamentu că și acelu, abia putura reesi cu 13 deputati și deca se afla în mijloculu nostru și regalisti de natiunalitate română, acestă nu în acea lege din 1791, ci numai în actulu de gratia a Maiestatei Văstre c. r. apostolice manifestatu preagratosu în prea înaltulu Rescriptu din 1 Septemvre 1865 și are isvorulu seu.

Fatia însă cu acestu numeru de regalisti, cari și altmintrea nu vinu a se privi de tramisii și alesii poporului, se afla din partea cealalta 153 regalisti, cari cu totii cu preaputune esceptiuni se ținu de clasă a nobililor.

Pentru aceea nu ne putemu retine anu dă acelei convingeri espressioni sincera, cumca unei diete compuse pe o astfelu de basa după preamilită noastră parere i lipsesce puterea morala neaperatu de lipsa de a ascură decisiuniloru sele vietiă duratōre.

Momentuositate obiectului pusu la desbatere prin preainaltulu rescriptu din 1 Sept. 1865, care atinge asiă de aproape independentiă patriei, pretinde compunerea unei reprezentantie, despre carea sa se pōta presupune cu anima liniscita, ca ea e eflussulu increderei publice a țierei întregi, și intru adeveru e apta de a reprezentă dorintiă țierei.

De aicea urmăza, ca o revisiune a uniunei conchisa de dietă presenta aru sustine opiniunea publica, cumca precum în anulu 1848 s'a adusu articolulu despre uniunea Transilvaniei cu Ungaria fara concursulu și invoirea natiunei române, asiă și astadi revisiunea lui s'aru privi de urmata fără participarea natiunei române, care că atare nu este chiamata și reprezentata în dietă presenta.

Fatia cu astfelu de giurstări, și voidu a remane credinciosi convingeriloru nostre, ce este ună din cele mai morali datorintie a membriloru dietali cătra Tronu și patria, precum și cătra sine, însuși nu ne putemu lasă în pertractare asupră a momentosului obiectu aflatoriu la ordinea dilei în dietă presenta, fără periclitarea intereselor patriei în genere și în specia a pururea credinciosei natiuni romane a cărei a fii suntemu, ci ne vedemu siliti de indemnulu celei mai curate convingeri a ne întorče cătra Maiestatea Văstra c. r. apostolica în credere fiiesca și cea mai omagială supunere cu acea preamilita propunere, că sa Ve îndurati preagratosu Maiestatea Văstra a relegă cestiunea privitoria la uniunea Transilvaniei cu Ungaria la o dieta ardelena conchiamata pe o basa corespundiatōria de o potri va atātu diferiteloru interese ale țierei, catu și a dreptului publicu ardelenu restituitu prin preinaltă diploma imperatēscă din 20 Octombore 1860, amplifcatu și recunoscutu din nou prin articolulu I de lege din anulu 1863.

În fine cutediamu cu cea mai adenca reverintia a trage atentiunea parintēscă a Maiestatei Văstre c. r. apostolice asupră articolului de lege privitoriu la o lege electorală și substernuta spre preainaltă sanctiunare cu preumilită reprezentatiune a dietei ardelene, convocate în anulu 1863 în liberă regia cetate Sabiiu, care articulu de lege stabilitu de dietă amintita, este— luandu afara vre-o câte-va modificări neesentiali— în toate consonu cu proiectulu respectivu de lege, impartasitu celei diete de regimulu Maiestatei Văstre în tipu de propusetiune regia.

Indurandu—Ve Maiestatea Văstra a sanctiună preagratosu acelu articulu de lege, s'aru castigă prin aceea după preamilită noastră parere o basa legală, constitutiunala, corespundiatōre atātu diferiteloru interese ale patriei, catu și principiului egalitătii de drepturi pentru toate natiunalitătile și locuitorii ei fără privire la nascere și confessiune depusu preagratosu de Maiestatea Văstra c. r. apostolica în preinaltă diploma imperatēscă din 20 Octombore 1860.

Al Maiestatei Văstre c. r. Apostolice

cei mai credinciosi supusi și servi

Alessandru St. Siulutiū m. p.

AEppulu și Metropolitulu Albei Iuliei și Regalistu.

Andreiū Baronu de Siagun'a m. p.
AEppu și Metropolitulu alu Româniloru de rel. gr. or. din Ungariă și Transilvaniă și Regalistu.

Ioann Cavaleru de Alduleanu m. p.
Vicepresiedintu a Tablei regesci și Regalistu.

Alessandru Lazaru m. p.

Consiliariu gubernialu,

Ladislau Vasiliu Buteanu m. p.

Consiliariu gubernialu.

Iliă Macelariu m. p.

Consiliariu gubernialu.

Alessandru Bohatielu m. p.

Capitann supr. alu distr. Naseudu și Regalistu.

Ioann Cavaleru de Puscaru m. p.

Capitanu supr. alu distr. Fagarasiu și Regalistu.

Demetriu Mog'a m. p.

Assess. la Tabl'a reg. transilvana și Regalistu.

Antoniu Stoic'a de A. Venitzem. p.

Assess. la Tabl'a reg. transilvana și Regalistu.

Georgiu Romanu m. p.

Assess. Tablei r. tranne și Regalistu.

Mateiu Popu de Gridu m. p.

Assess. de Tabl'a reg. jud. și Regalistu.

Nicolau Gaetanu m. p.

Assess. la Tabl'a reg. jud. și Regalistu.

Dr. Pavelu Vasiciu m. p.

Cons. de scōle și Regalistu.

Dr. Ioann Majoru m. p.

Cons. de scōle și Regalistu.

Servianu Popoviciu m. p.

Secret. r. gub. și Regalistu.

Nicolau Barbu m. p.

Secret. gubern. și Regalistu.

Samuelu Porutiū m. p.

Secret. gubern. și Regalistu.

Ladislau Vajd'a m. p.

Secret. gub. Regalistu și dep. alu Comitatului Doboca.

Ioanne Antonelli m. p.

Vicariu foraneu eppescu gr. cat. alu Fagarasiului și deputatu.

Ioann Metianu m. p.

Prot. și deputatulu Fagarasiului.

Ioann Florianu m. p.

deputatu din distr. Naseudului.

Dr. Ioann Ratiū m. p.

Deputatu din scaunulu Merceurei.

Ioann Balomiri m. p.

Senat. mag. și deputatu din scaunulu Orestiei.

Ioann Balas m. p.

Deputatu opid. Hatiegu.

Ioann Tulbasiu m. p.

c. r. Concepistu finont. și deputatu alu scaunulu Orestiei

Dr. Lazaru Petco m. p.

Deputatu din Comitatulu Hunedōrei.

Ioachim Muresianu m. p.

Deputatu din distr. Naseudului.

Serbarea dilei onomastice a Escel. Sele Înaltu Preasantitului Archiepiscopu și Metropolitulu Andreiū Baronu de Siagun'a.

Sabiiu 30 Noemvre. Se vede ca tempurile noue aducu și idei noue și ce placutu este candu ideile cele noue suntu salutarie, suntu radicatōre de spiritu! Premitemu aceste cuvinte dreptu de o slabutia espressioni a simtiemintelorū nōstre escitate prin ceea ce vremu sa descriemu.

Este dejă de unu siru frumusieli de ani cunoscutu ca pentru Românii greco-orientali ai acestei țiere diu'a de astadi e o di festiva, căci este onomastică a Escel. Sele Prea Sântitului P. Archiepiscopu și Mitropolitulu Andreiū Baronu de Siagun'a.

Asemenea se intempla și adă; și că sa fimu catu se pōte de credinciosi în referarea despre festivitate, trebuie sa incepemu din pre sēr'a acestei dile. Eri sēr'a adeca se severși sub pontificarea pr. On. P. Protosinc. Nicolae Popea asistatu de corpulu profesorulu Rugaciunea de sera cu litia în biserică din cetate. După aceea la preanimerită dispusetiune a on. Directiuni seminariale, amesuratu programei, prin carea fara invitati din partea junimei nōstre pedagogico clericale, toti membrii (și membrele) comunei bisericesci și alti onoratori de aci,—la 7 ore sera se ilumină edificiuulu seminariale intru unu modu splendidu. În catulude mijlocu lumină numele ANDREIU și în celu deasupră afara de luminile cele multe se vedea în mijlocu unu transparentu cu insigniile Înaltu Preasantitului Archipastoriu. Totu la acēsta ora au concursu toti invitatii, de tōte părțile, unu numeru frumosu de Domni, Dōmne și Domnisiōre și s'a adunatu în sală cea mare de cătra strada. Indata după acēstă au intonatu chorulu imnulu „Eata diu'a cea dorita”; iara după acēstă Clericulu din anulu alu III-lea Ioann Grecu au rostitu o

cuventare corespunzătoare festivității, pe carea rostitorului o au propus spre placerea auditoriului întregu. Cuprinsul cuventarei nu e fără de interesu, căci ea da o reprimă, deși fugitivă, dar adevărată despre starea bisericilor noastre până la venirea Preabunului Archipastoriu de acum și apoi schițea pe scurt dar precisu cele ce au făcutu acestu Parinte bisericesc până acum, în fine urzește dile îndelungate Acestui înaltu binefacătoriu alu bisericii și națiunii sale, că să poată încă lucra spre folosul acestor'a. Ne aru paré bine cându ne-aru concede spatiul și cându aru binevoii st. oratoru, că să putemu comunica ceea pentru noi destul de interesantă cuventare. Finindu-se această cuventare aclamațiunile de „sa trăiescă,” aduse Archipastoriului priubitu, nu mai voiau să înceteze.

Dupa această au intonat choralu Imnul popularu apoi „Nu te teme turma mică și în fine cantarea cea pompoasă „Preștapânul Archiepiscopulu etc.” cu carea se fini deocamdata serbarea pentru preser'a onomasticeii. Poporu multu de toată naționalitățile se adunase înaintea edificiului seminariului parte spre a privi iluminatiunea, parte spre a auzi cântările executate de choralu, carele și de astădată sub conducerea Dnului Cuntianu se purtă cu bravura.

Astăzi la 8 ore dimineața se încep servitiul Ddieescu cu rugăciunea de dimineață și liturgia solemnă la care iarasi pontifică preștapânul On. P. Protosincelu Nicolae Popea, sub carea s'a făcutu rugăciunea din genunchi pentru Escelentia Sea Preabunului Archipastoriu. În decursul liturgiei au executat choralu cantarea „Preștapânul etc.” și în fine imnul „Eata d'ia cea dorită.”

Din aceste puțin schițe cugetăm că vom fi justificați dacă d'icem că timpurile noue aduc idei noue, pentru că dacă s'a și mai serbat și de alte ori această dată de memorabilă pentru noi, totuși nu în tipul acest'a, care însă amu dorii că și pe venitoriu să se repetească la mulți și ear la mulți ani, totuși mai mare și mai corespunzătoriu marțielor fapte a celui'a în a cărui onoare se face festivitatea!

Dela dieta transilvană.

Clusiu 25 Novembre. Viu a continuat raportul meu despre dieta. Luni în 22 Novembre s'au continuat dezbaterile. Înainte de toată s'a citit protocolul ședinței a IV. în trei limbi, și s'a verificat. Apoi s'a deschis dezbaterile.

Oratorulu d'antăiu au fost Ioann Găllu Regalistu, carele într'o cuventare lungă au sprijinit motiunea lui Zeicu; s'au nevoit a refrange părerile Românilor și Sasilor liberali, pe cari însă nu iau potut clarifica în părerile lor politice.

Alu doilea oratoru au fost Baronulu Kemény Domocosiu Regalistu și Consiliariu gubernialu, carele încă s'au alăturat la motiunea lui Zeicu; au laudat pe auditori pentru portarea lor pacinică, și pe poporul ardelenu în deosebe, afirmând, că fără deosebire de religie și naționalitate trăiesc în frație și dragoste.

Alu treilea oratoru au fost contele Telechi Domocosiu, carele aru vrea să știe, că ce cautele și-au pus națiunea noastră la an. 1852, cându regimulu absolutisticu o au lipsit de Universitate, și de drepturile municipale, de care se bucură sub scutul constituției ungurești în decurgere de mai multe sute de ani, și cându la an. 1863 au cedat regimulu dreptul de alegerea judecătorilor. Apoi au afirmat, că Sasii numai după ce s'au restituit constituția ungurească, au capetat Universitatea lor.

Archieppulu Siulutiu au fost alu patrulă oratoru, carele cu convingeri morale și adevărate arhieresci au descris într'o cuventare mai lungă cauzele, pentru care Români nu pot simpatiza cu uniunea Ardelenului cu Ungari'a; au adus înainte înegririle și defaimările scornite asupra acelor Archierei romani, cari pe calea petitiunilor se nevoiă a castiga pe sém'a națiunii române acele drepturi, de care se bucură și celelalte națiuni, și această au ilustrat o foarte bine cu esilarea Eppului Clainu, și cu mórtea lui intemplată a lui la Rom'a; cu amenințările din partea regimului, căci Eppi romani Bobbu și Adamovicu au cotezatu să dea dietei din an. 1791 petițiune pentru egală îndreptare a națiunii române cu celelalte trei națiuni regnicolare. Au adus înainte și petițiunea adunării naționale din an. 1848 dela Blasiu, ce s'au asternut dietei din 1848 prin o deputatiune, însă dietea n'au învrednicit-o de nici o atențiune. De unde apoi au tras și acea consecință naturală, că nici legile uniunii din an. 1848. nu amintescu nimic despre drepturile națiunii române, ci în deobste numai despre drepturi individuali ale locuitorilor țerei; și asiă națiunea română rămâne credincioasă concluderilor, care și au făcutu șesi în adunarea națională din Blasiu. Escelentia Sea sprijini motiunea Metropolitulu Siagun'a că uniculu modu spre multămirea națiunii române în pusețiunea sea de statu. Cuventarea această o asiă recomandă On. Redactiuni a Telegrafului

Românu, că la toată întemplantă o publice în colonele sale spre știința publicului român.

Alu cincilea oratoru au fost Magister deputatul Mediasului, carele într'o cuventare lungă și bine motivată sprijini motiunea lui Rannicher într'acolo: că voiesce reviziunea articolului de lege despre uniune, că aceea să se facă aci la dieta această.

Alu șeselea oratoru au fost Michailu Miko din scaunulu Cicului, și celu alu șeptelea și din urma au fostu Simonu E-lecu deputatul Clusului. Acești amendoi au sprijinit pe Zeicu, și se nevoiă a arăta legalitatea uniunii; se opintea a refrange și părerile aduse în mijlocu din partea contraria româna și sasască.

Fiindu timpul înaintat aproape de trei ore după amăzi, ședințele au enunțat întrerumperea dezbaterilor, și continuarea lor pe mâine la 10 ore dimineața.

Ședința a V. au fostu Marti în 23 Novembre, în carea autentându-se protocolul ședinței de ieri, s'au continuat dezbaterile:

prin Contele Bethlen Gavriilu Regalistu și Consiliariu gubernialu, carele au îndreptat cuventarea în contr'a celor aduse de Escelentia Sea D. Archieppu Siulutiu, și de deputatii sasi. Rannicher și Gull. Cu deosebire au intonat aceea, că elu nu recunoșce puterea obligatorie pentru dieta a concluderilor adunării naționale din Blasiu dela 1848, la care se provoca Escelentia Sea AEppulu Siulutiu, căci are a mâna actele oficiale, din care se vede, că guvernulu au iertat tinerea unui congresu sub ședința Archiereilor cu Protopopi, și cu câți-va barbati de inteligență, dar nu și cu multiimea din poporu, și alte;

Székely Gergely dep. din Ilfalva, carele și-au îndreptat cuventarea sea. în contr'a lui Rannicher.

Doja Elecu dep. din Osiorhelu într'o cuventare lungă, culinare în toată privința, și de totu reamintea, au molestat cel puțin două ore urechile mele, și în care s'au dus asiă departe încâtu au afirmat, că generalulu Bem ocupandu Ardealulu l'au încorporat Ungariei a două ore, și că uniunea această nu se poate privi de desfacută prin aceea, că apoi armata austriacă și cea rusască au ocupat țera. Aci eram curiosu a vedea, că Presidiulu dietei admoni-va pe oratoru la ordinea dilei; și m'am mirat cându amu vediatu, că oratoriulu au scapat fără admonițiune. Apoi au venit oratoriulu și la motiunea Metropolitulu Siagun'a, și motivă nepartinirea ei din partea sea cu aceea, că elu cunoșce două legi cardinale, un'a, în urm'a cărei'a persón'a regelui este sântă, și corón'a țerei încă este sântă; a două'a, în urm'a cărei'a constituțiunea este sântă; prin urmare densulu aru vatemă aceste șantienii precum și juramentulu seu despre uniunea celor trei națiuni, cându aru sprijini motiunea Metropolitulu Siagun'a. Au mai adus și alte multe lucruri verzi și uscate care se voru putea vedea din cuventarea lui, ce va esil în protocolulu stenograficu, pe care încă o recomandăm atențiunii Redacțiunii Telegrafului Romanu, că cel puțin unele pasaje de acolo să împartășească cetitorilor sei. Se întielege de sine, că pasagiulu acel'a din cuventarea această, unde se dice: că DSea nu poate partini motiunea Mitropolitulu Siagun'a, că să nu vatem șantienile amintite, au făcutu sange reu. De aceea s'au rugat Escelentia Sea Metropolitulu Siagun'a și Ilustitatea Sea Alduleanu, Viceședințele tablei regesci, de cuventă. Și astfel oratorulu alu patrulă au fostu

Metropolitulu Siagun'a, carele în puțin cuvinte s'a exprimat într'acolo: că densulu nu vede în motiunea sea nici o vatemă a șantienii persóniei Maiestății Sele a Regelui, nici a șantienii coróniei, nici a constituției țerei; că elu în privința șantienii coróniei țerei merge încă și mai departe, de cum au mersu înaintecuventatoriulu, și adevărat merge până la originea șantienii coróniei țerei, și până la originea ei, unde află aceea, că cei d'antăiu Unguri și Secui au învetiat să cunoșca învetiatu'a mantuitoare a creștinismului dela predecesorii sei Archiepiscopi, și dela preotii acestor'a; că și celu d'antăiu Domnitoriu de naționalitate ungurească au învetiat să cunoșca legea creștină dela predecesorii sei Archiepiscopi, și în urm'a învetiaturilor lor s'au dus la Constantinopole, și acolo s'au botezat. Dice mai departe, că nu va să numească cu numele pe acei Domnitori de naționalitate ungurească, cari s'au botezat la Constantinopole de creștini, ci amintescu numai atâtea, că din botezarea Domnitorilor ardeleni de naționalitate ungurească s'au născut nise referințe amicabile între curtea ardelenă și cea bisantină; de aceea Michailu Duca Imperatulu bisantinu au daruit lui Giula celu tineru în șemnu de amicitia o corónă, și alte insignii de Domnitoriu; și după ce Ștefanu I Regele Ungariei și-au subjugat Ardealulu, au dus cu sine și corón'a și celelalte insign-

nii ale Domnitorului ardelenu. Si acést'a este corón'a aceea santa a Ungariei de astadi. Au mai amintitu Metropolitulu Siagun'a, ca elu nu va sa dica nimicu despre aceea, ca e credinciosu Regelui, coróniei si constitutiunei patriei, căci pentru crimea de infidelitate suntu ofiolate judecatoresei, si tabl'a regésca, judece ele; insa densulu nu se teme pâna atunci de judecatorii, panacandu este omu de omenia.

Ací Doja Elecu s'au rugutu de Presiedintele de cuventu, căci vede, ca Escelenti'a Sea Mitrop. Siagun'a nu l'au intielesu bine, si au rectificatu cele díse de mai susu cu aceea: ca elu pentru sine au dísu, dar nu pentru Esc. Sea, ca nu póte sprijini motiunea Metropolitului Siagun'a, cá sa nu comita crimea de infidelitate. Insa unii dintre deputatii romani, cari inca intielegu bine limb'a magiara cá si Dlu deputatu Doja, au cerutu cuventu, cá sa respunda Dlu Doja, pentru ca s'au simtitu vatemati prin acele cuvinte ale Domniei sale, căci din ele urméza, cá si cum Metropolitulu Siagun'a si partisanii lui aru fi cutezatu sa pecatúiesca in contr'a santieniei persóniei Regelui, a coróniei si a constitutiunei prin acceptarea motiunei Metropolitului Siagun'a; insa cuventulu cerutu nu l'au capetatu; ei rendulu inserisloru oratoru fiindu pe dlu Balomiri deputatu romanu din Orestia, Presiedintele au datu cuventulu Dlu Balomiri, carele fiindu alu síéselea oratoru, au adusu inainte pretensiunile drepte si loiale ale natiunei romane, si au sprijinitu motiunea Metropolitului Siagun'a. Apoi

Baronulu Ludovicu Iojic'a au fostu alu sieptelea oratoru carele pre scurtu au facutu propunere pentru incheierea desbateriloru, insa fatia cu maiortatea n'au isbitutu. Si asiá

Turilosifu dep. din Trei scaune au peroratu alu optulea intr'o cuventare placuta in privinti'a cuprinsului si tonului ei, ceea ce cá unu deputatu tineru si dupa ani i face onóre. Elu s'au alaturatu lángha motiunea lui Zeicu.

Dupa incheierea acestui cuventu, Presiedintele dechiarasiedinti'a de astadi de inchisa, căci tempulu erá inaintatu peste 2 óre dupa amédi, si invita pe membrii dietali pe mâne la 10 óre diminéti'a spre continuarea obiectului dílei.

Siedinti'a VI. dietala din 24 Novembre. S'au cetitu protocolulu siedintiei de eri in trei limbi, si s'au aprobatu, si apoi s'au continuatu desbaterile asupr'a obiectului dílei, precum urméza: celu d'antáiu oratoru au fostu Conte Ioan Bethlen Regalistu carele intr'o cuventare scurta au propusu incheierea desbateriloru, căci dupa parerea sea s'au ventilatu obiectulu dílei dindestulu din tóte pártile.

La acést'a púntu Presiedintulu pe ter inserisi la cuventu, ca vréu sa abdica, séu ba? la care dintre Unguri si Secuipreste trei dieci s'au dechiaratu, ca vréu sa se lase de cuventare; din contra au respunsu cu „nu“ mai multi Románi si Sasi, si asiá au capetatu

Demetriu Mog'a Regalistu cuventulu, carele au tinutu cu maiestria retorica si au aparatu cu ghibacia laudavera pusatiunea natiunei române si a membriloru romani dietali, ce au ocupatu ei la acést'a adunare a tieriei; de aceea se si alatura la motiunea Metropolitului Siagun'a. Cá nu cumv'a sa gresiescu cu espusatiunea cea scurta a acestei cuventári, căci ea are sa faca epocha in analele natiunei nóstre române, me retínu de mai departe descriere a cuprinsuluin ei, si tragu atentiunea Redactiunei Tel. Rom. asupr'a acestei cuventári, cá la tempulu seu sa o publice in colónele sale.

Acum au urmatu Aless. Bohatielu Capitanu supremu alu distr. Naseudului, carele inca au sprijinitu motiunea Mitropolitului Siagun'a intr'o cuventare lunga si préfrumósa, prin care au demustratu, ca si Románii au militatu pentru patria cá si Ungurii, Secuii si Sasi, si de acolo n'au dusu alta resplata acasa, afara de cruci de arama; si ca Románii au coresponsu datoriei loru de patrioti buni, documentéza miile de familii nobile romane. Au demustratu cu date factice, ca legea uniunei din 1848 n'are recerut'a vigóre morale si acést'a astfeliu o au ilustratu oratorulu, incátu Ungurii strigau: „asiá este“. Tragu atentiunea Dtale si la cuventarea acést'a, cá sa o primesci in fói'a Dtale cá unu documentu de apararea meriteloru natiunei nóstre pe care fiulu acest'a credinciosu alu natiunei le au desfasiuratu in diet'a tieriei cu desteritate si cutezare eroica.

Dupa Dlu Bohatielu au venitu la rendu Conradu dep. sasescu din Cohalmu carele s'au descoperitu pêntru uniune cu sustinerea privilegieloru sasesci.

Apoi au urmatu Binder deputatu sasescu din Sabiu, carele au vorbitu in contr'a uniunei neconditionate.

Asijderea si Gull dep. dela Sighisiór'a asemenea s'au descoperitu cá si Binder.

Nu altmintrea s'au descoperitu si Schneider deputatu sasescu alu scaunului Sabiului.

Apoi au venitu rendulu la Gaitanu Regalistu de natiunalitatea nóstra, carele intr'o cuventare lunga si binenimerita au

sprijinitu motiunea Metropolitului Siagun'a, demustrandu, ca Románii suntu prescurtati in drepturile loru natiionali si fatia cu legea despre uniunea Ardelului cu Ungari'a. Recomandu atentiunei redactiunei Telegrafului Romanu si acést'a cuventare spre a o primi in colónele sale, cá sa vada natiunea nóstra, cum bravii ei barbati o apara in diet'a tieriei.

Apoi urmá Contele Calnochi Denesiu, vorbindu in favórea lui Zeicu.

Dar apoi vení Rannicher deputatu Sabiului, si din legile ardelene au demustratu defectele articulului I de legea despre uniune, dovedindu totdeodata, ca DSea au studiatu legile Ardealului mai bine, decâtu alti multi. Binc aru fi, candu si cuventarea acést'a clasica s'aru primi in foile Dtale.— Dupa elu a urmatu

Binder dep. sasu din Sas-sebesiu sprijinindu pe Rannicher prin o cuventare lunga si bineprecugetata in interesulu sasescu.

Mai departe au cuventatu prescurtu Hossu deputatu romanu din Comitatulu Clusului, si-au procefitu propunerea sea in privinti'a acelor puncte, care dupa parerea sea voru face pe natiunea romána multiamita cu uniunea, si au predat'o presidiulu dietalu spre a se alaturá lángha votulu maiortatii.

In fine au mai cuventatu Zeicu deputatu din Comitatulu Clusului, arátandu prescurtu motivele motiunei sale.

Acum presidiulu dietalu dícendu, ca nu mai suntu oratori pentru vorbire, incheia consultárilor, si recapituléza efectele consultárilor, ce au decursu cinci díle, si díce: ca s'au potutu observá: cumca in decursulu desbateriloru s'au făcutu trei propusetiuni, si adeca cea dintáiu prin Zeicu Carolu intr'acolo: cá prin o prea umilita adresa sa se róge Maiestatea, a desface acést'a dieta, si a chiamá Ardelulu la diet'a Ungariei, si acolo sa se faca revisiunea articulului despre uniune; adaugendu presidiulu mai departe, ca Boemches deputatulu Brasiovlului cu amicii sei de principiu partinindu propunerea lui Zeicu, dorescu, cá prelángha votulu acestui sa se alature si dorinti'a loru pentru asigurarea viitóre a drepturiloru natiunei sasesci; — ca a dóu'a propunere este din partea Escelentiei Sele Dlu Mitropolitu Baronu de Siagun'a intr'acolo sunatóre: cá prin o adresa preaumilita sa se róge Maiestatea Sea a sanctioná preagratiosu legea electorale própusa din partea dietei anului 186^{3/4} si a conchiamá alta dieta pe bas'a acestei legi spre revederea articulului I. de lege despre uniune; — ca a trei'a propunere au făcutu Dlu Rannicher deputatu, cá diet'a acést'a sa lee in pertractarea cuviinciósa revisiunea acelu articulu de lege.

Astfeliu reasumandu Presidiulu aceste propuneri pune la votisare motiunea Mitropolitului Siagun'a, pe care o au sprijinitu, 28 regalisti si deputati románi prin urmare au remasu in minoritate. — Apoi s'au pusu la votisare motiunea lui Rannicher, carea fiindu sprijinita camu de 30 de deputati Sasi, inca au remasu in minoritate; in fine au venitu subt votisare motiunea lui Zeicu, carea au fostu sprijinita de toti Ungurii si Secuii Regalisti si deputati, de 8—10 Sasi si de doi Románi: Ladai Comitelesupremu alu Albei superiori, si de Hossu deputatulu Comitatului Clusului. Doms'i'a regalistu romanu au absentatulu.

Dupa aceste votisári au enunciatu Presiedintele: ca motiunea lui Zeicu au capatatu absolut'a pluralitate de voturi, dar celelalte dóua au remasu in minoritate, si ca asiá dara conclusulu dietei va cuprinde in sine votulu maiortatii. Dupa acést'a Mitropolitulu Siagun'a au incunoscentiatu pe Presidulu, ca densulu cu amicii sei de principiu va compune adres'a adusa inainte in motiunea din partesi cátra Maiestate, si la tempulu seu o va presentá Presidulu cu rugarea, ca in consonantia cu legile patriei Presidiulu sa binevoiesca a alatur'a adres'a aceea cá a minoritáti lángha cea a maiortatii, si a o asterne la Maiestate. Totu astfeliu au rugatu si Rannicher pe Presidulu, insinuandu adresa cátra tron.

Astfeliu fiindu trei se dupa prándiu, s'au sevarsitu siedinti'a acést'a a VI., si Presidiulu au disolvatu adunarea cu aceea, ca o va conchier, ena ear, si, candu voturile partideloru voru fi gat'a.

Sâmbata in 27 Nov. au fostu siedinti'a a VII. dietale, unde s'au verificatu protocolulu Siedintiei a VI. si Proto-notariulu s'au insarcinatu cu compunerea adresei maiortatii cátra Maiestate, care va infatisia otárierea dietei. Siedinti'a a VIII va fi, candu Proto-notariulu va insciinti'a pe Presidulu, ca conceptulu adresei de maiortate este gat'a.

Nr. 28—6

De Limbriku Kordelatu- (Verne solitatio)

Vindecă fără durere și pericol în 2 ore Dr. Bloch în Viena, Praterstrasse No. 42. — Deslușiri se dau prin scrisori francate. — Medicamente ku modulú întrebuințării se trimite ku poștă.